



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost



Příklady dobré práce účastníků

Projekt Profi síť – Zvyšování profesionality
a podpora síťování romských a proromských
NNO a spolupracujících subjektů

Projekt: Zvyšování profesionality a podpora síťování romských
a proromských NNO a spolupracujících subjektů, CZ.03.2.63/0.0/0.0/20_137/0017055
Tento projekt je podpořen z Evropského sociálního fondu v rámci OP LZ a ze státního rozpočtu ČR.



Obsah

Úvod	3
Eurotopia	5
Centrum inkluze	14
Ecce Homo	22
Hope House	26
Přátelé Lipiny	30
Velká náruč	32
Závěr	34

Úvod

Vážení čtenáři, kolegové a podporovatelé organizace, právě nahlížíte do metodického materiálu, který vznikl za podpory projektu „Zvyšování profesionality a podpora síťování romských a proromských NNO a spolupracujících subjektů“. Projekt se zaměřoval na síťování romských a proromských NNO a spolupracujících subjektů, včetně posílení partnerství s ostatními spolupracujícími organizacemi, organizaci a realizaci pracovních skupin v rámci platformy, spolupráce na lokální úrovni v obcích zapojených do koordinovaného přístupu – v sociálně vyloučených lokalitách – v Opavě, Krnově a Bruntále.

Tento dokument představuje shrnutí v období 2021 – 2022, jakým aktivitám jsme se věnovali, jaké byly naše výsledky a s jakými organizacemi jsme byli v partnerství. Také se můžete dočíst i o jejich aktivitách a inspirovat tak své komunitní centra, služby, kolegy a veřejnost. Metodika má za cíl prakticky informovat další NNO, spolky a komunitní centra o inovativních postupech práce s romským etnikem, sdílení zkušeností dobré praxe, zkvalitnění multidisciplinární spolupráce, zlepšení narušených vztahů mezi majoritou a minoritou a posílení partnerství s ostatními spolupracujícími organizacemi.

První polovina projektu byla pro nás náročná, z důvodu nouzového stavu vyhlášeného v ČR a tudíž se nám nepodařilo rozjet plánované aktivity naplno. Přes všechna úskalí se nám podařilo zrealizovat s partnery všechny aktivity projektu a naplnit tak stanovené cíle, díky profesionalitě, angažovanosti a odhodlanosti všech zapojených partnerů.

Spolupracovali jsme s organizacemi, realizující komunitní práci v různých oblastech Moravskoslezského a Olomouckého kraje, konkrétně: Centrum inkluze, o.p.s., Ecce Homo Šternberk, z.s., Hope House, z.s., Přátelé Lipiny, z.s., Velká náruč, z.s. a s pracovníky dalších organizací, kteří se účastnili vzdělávacích aktivit, platformem a obohacovali jednotlivé členy svými zkušenostmi vycházející z jejich praxe.

Věříme, že na konci tohoto metodického manuálu dojdete k přesvědčení a uvidíte velký potenciál jednotlivých organizací, které realizují komunitní práci ve svém regionu. Každá organizace poskytla svůj metodický materiál v autentické podobě, dle svého vlastního zpracování a nositelem projektu organizace EUROTOPIA.CZ, o.p.s. je tudíž neměnný.



**PŘÁTELÉ
LIPINY**



Eurotopia



Organizace EUROTOPIA.CZ, o.p.s. je nestátní nezisková organizace, která byla založena 23. 2. 2000. Za svou dvaadvacetiletou existenci se rozšířila do několika regionů, kde byly založeny jednotlivé pobočky. Od samotného vzniku organizace funguje pobočka v Opavě, přičemž svou působností zasahuje také na Vítkovsko. V roce 2009 se činnost organizace rozšířila do Krnova a na Albrechticko. V roce 2015 byla založena pobočka organizace v Bruntále a v Rýmařově a v roce 2016 zahájila činnost pobočka v Jeseníku. Nabídka služeb každé pobočky odpovídá charakteru a potřebám klientů daného regionu. Pověření k vykonávání sociálně-právní ochrany dětí se vztahuje na místa výkonu Opavsko, Krnovsko, Bruntálsko a Jesenícko. Programy nabízíme také v dalších regionech především v Moravskoslezském a Olomouckém kraji.

Komunitní práce je metoda sociální práce, která představuje nástroj sociálního začleňování, zplnomocňování, aktivizace a participace lidí. Komunitní práci se organizace věnuje od roku

2015, kdy pracovníci organizace začali docházet do opavské vyloučené lokality U Cukrovaru. V roce 2017 pak začala realizace komunitní práce také v Krnově a v roce 2021 se komunitní práce rozšířila ještě do jedné lokality v Opavě, Na Latarně.

V Opavě realizace komunitní práce započala díky projektu podpořeného Úřadem vlády a Nadací Via na přelomu **roku 2015/2016**. Vhodnou lokalitou se stal obytný dům, jež je v majetku Statutárního města Opavy. Z dlouhodobého mapování a působení sociální služby v daném místě,



kde žije především velké množství rodin ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí, především se jedná o komunitu romskou, bylo cílem, aby se prostřednictvím komunitní práce přispělo k aktivizaci a zplnomocnění těchto obyvatel a vytvoření kompetentní komunity. První aktivitou a cílem, který běh komunitní práce započal, bylo zvelebení společných prostor obyvatel. Špinavé a obité společné prostory obyvatel vnímali jako palčivý problém pro kvalitní žití. Výborná byla spolupráce s Magistrátem města Opavy, jež zajistil výměnu stávajícího osvětlení, vypínačů a zásuvek, dále došlo k namontování dveří a nových zvonků, což umožňuje více soukromí a bezpečí místních obyvatel. Další cíl si obyvatelé stanovili a směřovali k němu, bylo uskutečnění společných akcí, je-

žichž cílem bylo prohloubení dialogu mezi jednotlivými obyvateli. Proto se v komunitě uskutečnilo hned několik akcí, jako například tvořivé dílny nebo Mikulášská nadílka. Obyvatelé se po celou dobu procesu komunitní práce projevovali aktivně, s podporou pracovníků si akce vedli, nechyběl jim pozitivní přístup a elán. Projevovali se jako soudržná, aktivní a cílevědomá skupina se snahou o změnu. Ze započaté spolupráce s obyvateli komunity došlo ke zjištění, že komunitní práce je pro ně přínosná a chtějí se podílet na změnách vedoucí k lepšímu životu v této lokalitě.



V následujícím **roce 2017** se podařilo získat navazující projekt a v komunitní práci v lokalitě U Cukrovaru navázat a pokračovat. V pravidelných intervalech docházelo k setkávání obyvatel s pracovníky, kteří naslouchali jejich potřebám, vedou-

cí k stanoveným cílům. Byly diskutovány možnosti témat s jednotlivými kroky vedoucí k jejich realizaci a uskutečnění. V tomto roce se podařilo uspořádat oslava „Mezinárodního dne Romů“ na náměstí v Opavě, za pomoci dalších spolupracujících subjektů. Tato akce měla mnohem větší rozsah než jen komunitní. Do celého procesu se zapojilo kolem stovky místních romských obyvatel a celkově se akce účastnilo přibližně 600 lidí. Pravidelností se staly tvořivé dílny pro maminky s dětmi do 6 let, kdy cílem bylo rozvíjet sociální dovednosti dětí, učit se práci s nimi, to vše za podpory pracovníků, aby docházelo ke zlepšení a posílení sebevědomí při vstupu do školského procesu. Dále se v komunitě uspořádalo hned několik výletů pro děti. Tato aktivita byla zpočátku rodiči velice zavrhována, protože měli obavu posílat děti mimo svůj dohled. Toto se však prostřednictvím individuálních rozhovorů s rodiči podařilo postupně odbourat. V tomto roce

se podařilo zaktivizovat několik aktivních žen, matek, které do jednotlivých akcí zapojily své muže, sousedy. Došlo k tzv. dominovému efektu a komunita se rozdělila do tematických skupin komunitní práce.

Rovněž v následujícím **roce 2018** se realizovala komunitní práce v lokalitě U Cukrovaru. Na společných schůzkách s obyvateli se formovali cíle a témata, ve kterých se chce komunita rozvíjet a které chce realizovat. V tomto roce byla pro obyvatele nejdůležitější schůzka se zástupci Statutárního města Opavy, aby se vyjádřili k palčivým tématům, které komunitu tíží. Jednalo se zejména o vývoj rekonstrukce budovy a její stav, s čím souvisely i obavy obyvatelů. Schůzku obyvatelé hodnotili pozitivně, jednalo se o moment, kdy obyvatelé reagovali zpřímá na dotazy zástupců Statutárního města Opavy. Během celého procesu se komunita zplnomocňovala tím, že se lidé snažili

komunikovat, spolupracovat a být samostatní. Schůzky se zúčastnilo okolo 30 osob z řad obyvatel a zástupců z města. I nadále se v tomto roce uspořádaly akce jako je Mezinárodní den Romů, úklid zahrady, rozloučení s létem, Vánoční tvoření a Mikulášská nadílka.



Rok 2019 byl pro komunitu udržující tím způsobem, že si komunita chtěla průběh akcí zanechat a udržet ve stejném režimu jako to bylo v letech předchozích a plynule navázat na aktivity nové. Dle mapování potřeb obyvatel pracovníky bylo jedním z navazujících cílů z předchozích let potřeba aktivního trávení volného času dětí a dospělých v dané lokalitě. Tyto akce přispívají k navazování kladných sousedských vazeb a dochází k utužování rodinných vazeb prostřednictvím získaných zážitků. V průběhu roku probíhaly společné schůzky s obyvateli, kde se formovaly cíle a témata, která byla pro obyvatelé důležitá. Komunita za celý rok zrealizovala několik akcí, mezi které patří oslavy Mezinárodního dne Romů, Den dětí, výlet do Dinoparku, návštěva ZOO v Ostravě a několik tematických rukodělných aktivit.

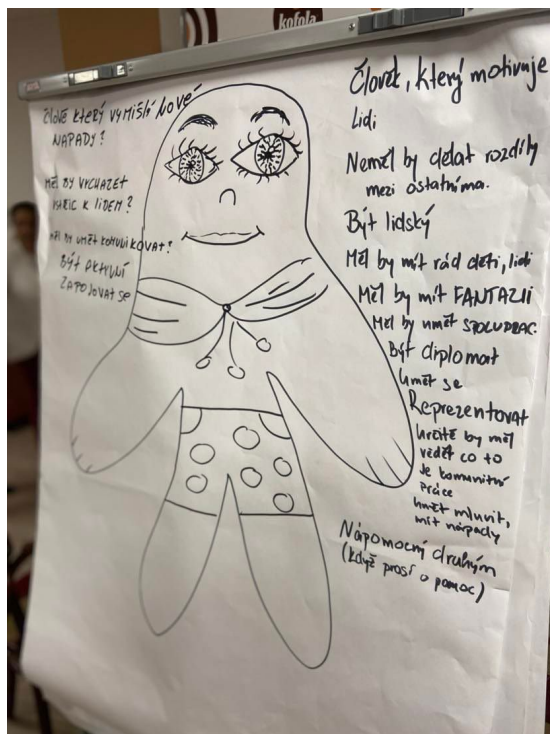
Vždy na počátku nového roku komunitní pracovníce plánují a mapují společně s obyvateli aktivity pro daný rok. Obyvatelé si v **roce 2020** plánovali opravit sušáky na prádlo, realizovat tematická tvoření nebo si upravit zahradu. Bohužel v březnu byl vyhlášen nouzový stav v celé ČR v souvislosti s onemocněním Covid-19. Z tohoto důvodu nemohly pracovníce do komunity docházet, ale byly s obyvateli v te-

lefonickém spojení. Komunita situaci zvládala relativně dobře, jsou natolik aktivizováni, že dokonce si pomáhali v šití roušek. Vzhledem k situaci se podařilo uspořádat Mezinárodní den Romů online formou, kdy pracovníce společně s obyvateli vymýšlely a vkládaly na sociální sítě naučné, vzdělávací, ale i zábavné příspěvky s romskou tematikou. Tento rok byl jiný, ale za to velmi intenzivní a individuální. Komunita se jednoznačně shodla na tom, že v komunitní práci chce pokračovat i v dalších letech, vidí v práci smysl a bezpochybně je vede k samostatnosti, větší kompetenci, zlepšování vzájemných vztahů uvnitř komunity a s majoritní společností.



V **roce 2021** se komunitní práce v Opavě rozrostla o jednu novou lokalitu. Na základě mapování začaly pracovnice aplikovat tuto metodu v lokalitě Na Latarně. Do poloviny roku byla komunitní práce uzpůsobena protiepidemickým opatřením. Cíle, které si komunita stanovila, byly upraveny, například velikonoční tvoření proběhlo způsobem, kdy pracovnice výtvarný materiál s postupem výroby nechávaly u jednotlivých vchodů obyvatel. S hotovými výrobky se rodiny chlubilily skrz sociální sítě. Jakmile se opatření nařízené vládou ČR rozvolnila, obyvatelé se pustili do další výmalby společných prostor, které si naplánovali z prostředků grantu Nadace Via. K tomu, aby si obyvatelé sami

udržovali zeleň okolo domu, se pořídila sekačka na trávu. Dlouhodobá problematika údržby venkovních prostor byla zažehnána a obyvatelé, především muži, se dokázali více zaktivizovat a v údržbě se střídají. V tomto roce se obyvatelé komunity Na Latarně a U Cukrovaru zapojili do vzdělávacích workshopů, jejichž témata vycházela právě z potřeb a zájmů obyvatel. Jednalo se například o Milostivé léto nebo Využití bylin. Podařil se uspořádat a zrealizovat výlet do Dinoparku, kterého se zúčastnili obyvatelé obou lokalit. I když byl rok 2021 pro mnohé náročný, komunita U Cukrovaru izolaci a situaci zvládla. V komunitě Na Latarně probíhalo teprve mapování a aktivizování obyvatel.



V **roce 2022** se událo hned několik akcí v obou komunitách. V komunitě na ulici U Cukrovaru proběhly akce jako je úklid prostranství domu, retroolympiáda pro rodiče a děti, kreativní odpoledne, sezónní workshopy zaměřené na rukodělné aktivity, Mikulášská nadílka, bazárek, vzdělávací workshopy Státního zdravotního ústavu, výlet do Ostravy – Světa techniky a zrealizován byl Mezinárodní den Romů již naživo. V komunitě Na Latarně i nadále probíhalo mapování a aktivizace obyvatelů majoritní i minoritní společnosti. Obyvatelé si samostatně vybudovali nové posezení, které bylo doplněno výstavbou lavičky. Také proběhla aktivita, kde si především děti vysadily květinovou

zahrádku a dozvěděly se nové informace v této problematice. Po celý rok se komunity zplnomocňovaly, U Cukrovaru se komunitu podařilo udržet aktivní a motivovat ji k jednotlivým aktivitám vedoucí ke společným cílům. Kromě toho, že v komunitě U Cukrovaru fungovaly tematické skupiny obyvatel se společným zájmem, vyprofilovala se nová

akční skupina, skupina místních lídrů, převážně žen, které se chtějí podílet na zlepšení životních podmínek v lokalitě dle Kahnových kritérií. Dále se lídři komunity U Cukrovaru poprvé zúčastnili dvou vzdělávacích pobytů v rámci projektu Most k porozumění, jejímž nositelem je organizace Centrum inkluze. První vzdělávací pobyt se uskutečnil v Rekreačním středisku Zálesí a druhý byl realizován v prostorách penzionu Areálu Dobré Pohody v Žimrovicích. Pobytů se zúčastnili i ostatní lídři komunit z Budišova nad Budišovkou, Ostravy a Brna. Vzdělávací pobytů se zaměřovaly na seznámení účastníků, sdílení zkušeností s realizací komunitních aktivit, vzájemné inspiraci a motivaci.

V sociálně vyloučené lokalitě v Krnově působíme od roku 2014. V rámci terénní sociální práce jsme navázali s některými rodinami dlouhodobou spolupráci. Od **1. září 2017** jsme začali na ulici Mánesova, Vrchlického a Alšova v Krnově realizovat komunitní



práci, která byla uskutečňována díky dotačnímu programu Úřadu vlády ČR – Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce. Komunitní práce byla reakcí obyvatel výše uvedené lokality, kteří chtějí ve svém zájmu řešit problémy celé komunity, formulovat témata, která vnímají jako potřebná a vlastními silami realizovat své nápady, které přispějí ke zkvalitnění života v komunitě. V úvodní fázi proběhlo mapování potřeb obyvatel komunity, kdy sociální pracovnice oslovily obyvatele a prostřednictvím individuálních rozhovorů zjišťovaly aktuální problémy a témata, které občané vyhodnotili, že je potřeba řešit. Z uskutečněných rozhovorů vyplynul zájem o následující témata: zvelebení veřejného prostranství lokality, revitalizace zeleně, úprava venkovního posezení pro rodiče a děti, nákup odpadkových košů. Sociální pracovnice působící v lokalitě předávaly občanům informace o komunitní práci. Prostřednictvím letáček a osobních návštěv v rodinách pracovnice projektu oslovily občany lokality a uskutečnily na uli-

ci Alšova 14 veřejné setkání. Všichni občané tak měli příležitost vyjádřit se k tématům, navrhovat aktivity a další možnosti přispívající ke zvelebení lokality. V rámci tohoto setkání byla obyvateli komunity formulována jako prioritní tato témata: malování společných chodeb v domech, oprava vstupních dveří a dlažby, realizace aktivit pro rodiny s dětmi, revitalizace zeleně, úklid veřejného prostranství. Během setkání se vytvořila iniciační skupina, v jejímž čele byli dva vůdci. Tato skupina již řídí spolu se svými vůdci naplánované pracovní činnosti a informují ostatní občany o plánovaných aktivitách. Iniciační skupina se postarala o nákup materiálu potřebného k malování chodeb. S technickými službami bylo vyjednáno zapůjčení kontejneru, který si vyžádali obyvatelé lokality, aby mohli provést úklid veřejných prostor. V prosinci proběhla Mikulášská nadílka pro rodiny s dětmi, které bydlí v této lokalitě. Vycházíme z faktu, že obyvatelé lokality jsou si vědomi své životní situace, že oni jsou ti, kteří zde žijí, sami nejlépe vědí a dokáží formulovat své potřeby, nápady, přání a mají moc změnit svou životní situaci. Z prozatímní spolupráce s obyvateli komunity vyplynulo, že komunitní práce je vnímána jako žádoucí a obyvatelé jsou rádi za příležitost podílet se na změnách, které vedou k lepšímu životu v lokalitě.

Rovněž v následujících letech **2018 – 2022** pokračovala komunitní práce v dané lokalitě. Milníkem byl rok 2019, kdy se komunita postupně osamostatňovala díky malým úspěchům a úkolům, které se obyvatelé komunity museli naučit zvládnout. Celkem se v roce

2019 do komunitní práce zapojilo 26 dospělých a 53 jejich dětí, také pracovníci Terénních programů Městského úřadu Krnov, odboru sociálního a pracovníci Městského úřadu Krnov. V průběhu roku probíhala veřejná setkání, na kterých obyvatelé lokality diskutovali o potřebách, přáních, problémech klíčových pro celou komunitu. Na základě společných setkání komunita identifikovala prioritní témata, která by chtěla řešit a jejichž řešení by prospělo celé komunitě. V průběhu roku si občané sami dle svých možností a potřeb upravovali společné prostory. Krnovská komunita v roce 2019 poprvé oslavila Mezinárodní den Romů. Oslava se uskutečnila dne 8. dubna 2019 a dle odborného odhadu komunitních pracovníků se akce zúčastnilo celkem 160 osob. Cíl spočíval v propojení obyvatel sociálně vyloučené lokality, v posílení sociálních vazeb uvnitř komunity i s Romy žijícími mimo lokalitu, kteří se akce zúčastnili. Také komunitní pra-



covníci lépe poznali obyvatele, kteří žijí v SVL, došlo k větší otevřenosti, důvěrnosti a posílení vztahů v komunitě.

Rok 2021 přinesl v rámci komunitní práce v Krnově dvě nové lokality, a to konkrétně bytové domy na ulici Libušina, Textilní a Stará. Komunitní práce se tedy rozrostla mimo ulici Vrchlického také do těchto lokalit. Komunitní pracovníci v loňském roce s obyvateli SVL aktivně pracovali na revitalizaci domů a jejich okolí, na různých vzdělávacích a rukodělných aktivitách s dětmi, ale zejména se zaměřili na individuální potřeby rodin žijících na ulici Vrchlického. Na počátku roku si obyvatelé sociálně vyloučených lokalit společně s komunitními pracovníky stanovili cíle, kterých chtěli vzájemnou spoluprací docílit. Následně probíhalo plánování aktivit, které by chtěli obyvatelé v rámci svých lokalit zrealizovat. V průběhu roku 2021 se podařilo zrealizovat volnočasové aktivity pro děti, úklid lokality na ulici Libušina, vzdělávací workshop pro dospělé a jiné komunitní akce, mezi které patří například oslavy Mezinárodního dne Romů, mikulášská nadílka, herní odpoledne pro děti nebo vánoční tvoření, které se však po dohodě s obyvateli změnilo na vánoční bazárek. Komunitní pracovníci obyvatelům lokalit také aktivně napomáhali s řešením jejich měnících se rodinných i sociálních situací souvisejících zejména s bytovou

problematikou. Dětem byly nabízeny návazné aktivity a fakultativní aktivity, které organizace EUROTOPIA. CZ, o. p.s. nabízí, jako je například doučování nebo příměstský tábor a letní pobyty.



V roce 2022 došlo k výrazným změnám v komunitě na ulicích Vrchlického, Alšova, Mánesova. Město Krnov neprodoužilo obyvatelům nájemní smlouvy v městských bytech, tudíž obyvatelé měli zájem řešit témata týkající se bytové situace a dané sociální a životní situace. Obyvatelé a komunitní pracovníci společně řešili vyhledávání nových bytů v Krnově, iniciovaly se komunitní schůzky s vedením MěÚ Krnov, vyjednávaly se podmínky prodloužení nájemních smluv obyvatelům, vedly se diskuse s MěÚ Krnov a odborem správy majetku, také s Krajským úřadem Ostrava. Sepisovaly se výjimky pro přidělování městských bytů v Krnově. Komunitní pracovníci se snažili maximálně podpořit obyvatele komunit a pomoci rodinám s dětmi najít adekvátní bydlení v Krnově. Ko-

munitní práce s plnohodnotnými aktivitami a posilování komunitních lídrů, zkompetentňování obyvatel probíhalo na ulicích Textilní, Libušina i Stará, kde se řešily sousedské vztahy, komunikace mezi majoritou a minoritou, úklid lokality, zkvalitnění bytových podmínek v domě u soukromého pronajímatele a realizovaly se komunitní akce, které si obyvatelé na veřejných setkáních odhlasovali. Jednalo se zejména o aktivity pro děti a úklid lokality.



Pracovníci Eurotopie za oblast Krnov a Opava se aktivně od roku 2018 účastnili ročního vzdělávacího kurzu s názvem: Komunitní práce v kontextu sociálně vyloučených lokalit na Ostravské univerzitě. Výcvik se zaměřoval především na využití metod a technik v komunitní práci, zajistil pracovníkům vzdělávací podporu při využití v praxi. Díky tomuto výcviku mohli pracovní-

ci kvalitně realizovat komunitní práci a mohou nadále přenášet nabyté poznatky a zkušenosti dalším kolegům. I v dalších letech se pracovníci aktivně vzdělávali, byli v roli mentorů praxe a předávali studentům informace z praxe. Rovněž v návazném projektu „Podpora komunitní práce v MSK II 2019/2020“ byli zapojeni pracovníci Eurotopie s cílem předávat tuto metodu i dalším pracovníkům s možnostmi využití v praxi. Toto vzdělávání pokračovalo i v roce 2022 s názvem „Metoda komunitní práce“, s rozsahem 60 hodin v Praze, pod organizací Rosteam s.r.o.



Spolupráce:

Magistrát města Opavy, Městský úřad Krnov, Policie ČR, Romské muzeum v Brně, Elim o.p.s., Armáda spásy v Opavě, Státní zdravotní ústav, Centrum inkluze, IQ Roma servis, Vzájemné soužití, Úřad vlády České republiky, Moravskoslezský kraj, Fondy EHP a Norska, Slezská univerzita v Opavě, Ostravská univerzita v Ostravě, Rosteam s.r.o.

Jsme nezisková organizace působící v mikroregionu Vítkovska. Naším posláním je zajišťovat podporu a rovný přístup jednotlivcům, rodinám a komunitám při jejich uplatnění ve společnosti, rozvíjet vzájemně prospěšné vztahy mezi školami, nestátními neziskovými organizacemi, dalšími institucemi a okolní komunitou.



Širší kontext zahájení komunitní práce v Budišově nad Budišovkou

V Budišově bydlí okolo 150–200 osob ohrožených oficiálním vyloučením, další v oddělených místních částech (Guntramovice). Vzájemné soužití majority a romské menšiny je poznamenáno oboustrannou nedůvěrou a stereotypními představami o „těch druhých“, navzdory dlouhodobě usedlé romské populaci a vzájemné známosti jednotlivců ze škol, zaměstnání atd. Vztahy se zhoršují zejména v souvislosti s dospívající mladou generací, u které se kumulují jevy vedoucí v důsledku k sociálnímu vyloučení (nedokončené vzdělání, nezaměstnanost, vysoká porodnost v nízkém věku, drobná majetková kri-

minalita a obecné nerespektování rodičovských a jiných autorit). Jednotlivci a rodiny z komunity nemají rovný přístup ke společenským zdrojům, mají nízké povědomí v oblasti financí, jsou předlužení, nemají odpovídající bydlení apod. V regionu se nevyužívaly participativní metody práce a komunitní zdroje, chyběly informace o možných metodách a odbornících, kteří by pomohli obyvatelům lokality řešit jejich potíže uschopňujícím přístupem. Romská část obyvatel je rozmístěna po celém městě, všechny skupiny jsou však svým způsobem propojeny příbuzenským vztahem. Důležité společné téma, které spojuje komunitu jako celek, je zejména nedostatek volnočasových aktivit, nedostatek prostor k realizaci volnočasových aktivit, špatná komunikace škola/rodič.

Co komunitní práci předcházelo

Komunitní práci v Budišově inicioval pan Kumar Vishwanathan, ředitel Vzájemného soužití, o. p. s., který od roku 2009 pravidelně navštěvuje místní romské oběti žhářství. Obyvatelé se na pana Kumara začali postupně obracet se svými životními potřebami, jednalo se především o potřebu drobných oprav domů, zpevnění komunikace před bytovým domem, kde bydlí většina romských obyvatel, a zajištění volnočasových aktivit pro děti a mládež. Na základě tohoto zjištění se pan Kumar sešel s vedením města, kdy spolu jednali o těchto potřebách komunity. V roce 2016 docházel pracovní tým Vzájemného soužití, o. p. s., (programu Romact) do této lokality za účelem mapování komunity a navázání partnerství. Postupně se tak vyprofilovala akční skupina „Budišov“, skupina místních lídrů komunity, kteří se chtěli podílet na zlepšení životních podmínek v lokalitě. Akční skupina spolu s ostatními obyvateli zpracovali „Akční plán lokality“, na jehož základě došlo k provedení drobných oprav domů, zpevnění komunikace před bytovým domem a realizování několika komunitních akcí se zapojením veřejnosti. V roce 2016 vstoupila do lokality Agentura pro sociální začleňování (ASZ). Lokální konzultanti ASZ připravili společně s komunitními pracovníky Romact první setkání zástupců místní komunity se zástupci města a NNO na téma vzdělávání a zaměstnanosti.

V září 2017 ASZ s Romact uspořádala další veřejná setkání k seznámení cílové skupiny s připravovanými projektovými záměry a jejího možného zapojení

do těchto projektů. Klíčové osoby z komunity se aktivně účastnily přípravy setkání. Pracovníci Romact pomohli obyvatelům vybrat svoje zástupce, připravit si, co chtějí na setkání řešit, argumentaci a návrhy pro řešení problémů. Pracovníci seznámili členy komunity s programem a pomáhali jim formulovat společná stanoviska tak, aby mohli být na setkání aktivní. Pracovníci doprovázeli vybrané zástupce na jednání a podporovali je ve vlastní formulaci názorů a potřeb, nemluvili za komunitu, „neopravovali“ její zástupce. Lokální konzultanti ASZ usilovali o to, aby bylo jednání srozumitelné i pro zástupce obyvatel (nepoužívali odborné termíny apod.) ověřovali si, že všichni rozumí klíčovými slovy stejně, podporovali zástupce komunity v zapojení do diskuse pokládáním doplňujících otázek a oceňováním jejich přítomnosti a aktivity. Před zahájením projektu nebyla v regionu Budišova vybudovaná síť služeb a aktivit, které by cílily na práci s místními obyvateli ohroženými sociálním vyloučením.

Realizace komunitní práce v čase

2018

Od září roku 2018 začalo Centrum inkluze realizovat komunitní práci v Budišově nad Budišovkou v rámci OPZ projektu „Most k porozumění“. V období realizace komunitní práce za měsíce září 2018 až leden 2019 byly plně obsazeny pozice komunitního pracovníka a metodika komunitní práce. V tomto období byla průběžně oslokována místní komunita, která

s pracovníky hovořila o svých problémech a potřebách. V měsíci září byla uskutečněna první schůzka obyvatel, které se účastnili zástupci města Budišov nad Budišovkou (starosta města a místostarosta města). Na této první schůzce byly vydefinovány nejpalčivější problémy a potřeby komunity, a to naplnění volného času dětí a mládeže převážně v podvečerních hodinách, kdy v městě Budišov nad Budišovkou není dostatečné zajištění těchto aktivit. Na této schůzce také bylo nabídnuto zastupiteli města do bezplatného pronájmu venkovní hřiště v obci, jehož vlastníkem je město Budišov n. Budišovkou. Obyvatelé se dohodli, že tento prostor bude využíván od jara 2019 a společnými silami si tento prostor upraví a vybudují z něho mobilní hřiště nejen pro děti a mládež, ale také pro dospělé s posezením. Také se na této schůzce přihlásili zástupci, kteří by zastupovali komunitu, a tak vznikla první jádrová skupina složená z 6 obyvatel. První schůzka jádrové skupiny proběhla v září 2018. Cílem setkání bylo navrhnout plán aktivit pro komunitu a především organizovaně naplnit potřebu volného času pro děti a mládež. Postupem času se jádrová skupina zformovala na 12 aktivních lídrů komunity. Se kterými se pravidelně setkáváme dodnes. Za toto období se uskutečnily komunitní akce (Drakiáda, seznamovací výlet do ZOO Olomouc, Mikulášská besídka), na kterých se vždy finančně podíleli sami obyvatelé, což vnímáme velmi kladně, přispěli buď částkou na zaplacení vstupného do ZOO či příspěvkem na mikulášský balíček. Všechny tyto akce měly velikou účast. V měsíci listopadu vznikl hudeb-

ně taneční soubor ŠUKAR-ČAVE Budišov, který si vedou členové komunity, soubor již v měsíci prosinci vystoupil na mikulášské besídce pod vedením členů z komunity.

2019

Vzhledem k tomu, že obyvatelé jako „téma“ komunity vydefinovali potřebu možnosti trávení volného času nejen pro děti a mládež, ale také dospělé, vznikl v komunitě projekt komunitního hřiště. Začátkem roku 2019 se komunita společně dohodla, že práce na tomto prostoru započne akcí „Uklidte Česko“ 26. 4. 2019. Úklid probíhal ve třech lokalitách, a to: ul. Berounská, Pivovarská a na hřišti Kluzák. Do akce se zapojilo celkem 28 obyvatel z lokality, ostatní se zúčastnili následného posezení u ohně a fotbalového zápasu. Akce byla velmi zdařilá a počasí se vydařilo. Obyvatelé začali tento prostor uklízet a začali ho využívat k volnočasovým aktivitám. Jak se ale za nedlouho ukázalo, povrch hřiště byl nedostačující a hrozilo riziko úrazu. Obyvatelé v zastoupení komunitního pracovníka a zvoleného zástupce z komunity vyjednávali přes letní období 2019 se zástupci města, zda by nebylo možné provést terénní úpravy. Přes tato jednání se na podzim 2019 podařilo úspěšně dojednat terénní úpravy hřiště, které provedlo a financovalo město Budišov.

Komunita se také zapojila do velikonočního tvoření, kdy společně maminky s dětmi vyráběly velikonoční výzdobu do svých domovů, zatímco chlápci se učili plést velikonoční pomlázku.

V měsíci květnu se formovalo fotbalové mužstvo, kdy komunita s malou pomocí komunitního pracovníka si sama zorganizovala tréninkový a výběrový den pro mužstvo. Taneční soubor vystoupil před zahájením akce. Obyvatelé, kteří přišli podpořit fotbalové utkání, měli možnost se občerstvit, opéct si „buřta“ a poslouchat hudbu. Celou akci organizoval jeden z lídrů komunity, kdy zajistil občerstvení a pozval účastníky na fotbal. Další členové se podíleli na jiných organizačních záležitostech, jako například zajištění oznámení akce na příslušných místech, zajištění hudby, úklidu a dohledu hladkého průběhu celé akce.

V měsíci červnu byla realizována výroba květináčů a květinová výsadba na ulici Berounské, na realizaci se podíleli místní obyvatelé a děti. Osadilo se celkem 6 velkých květináčů, které si sami obyvatelé vytvořili a rozmístili. O květiny, které nebyly vysazeny z důvodu nadbytečnosti, projevila zájem lokalita Pivovarská, že by si také ráda udělala květinovou výzdobu. Obyvatelé také společnými silami posekali v okolí posezení trávu.

Taneční soubor Šukar Čave, který funguje již od loňského roku, vystoupil 21. 6. 2019 na školní akademii ZŠ Budišov nad Budišovkou.

V měsíci červenci se komunita BnB zúčastnila fotbalového utkání v Moravském Berouně, které bylo uspořádáno místní komunitou v duchu setkání obou komunit, k pobavení všech zúčastněných, a také za účelem propojení vzájemných vztahů komunit. Tohoto

fotbalového zápasu se zúčastnilo 34 obyvatel a jejich menší děti. V tomto měsíci také proběhlo slavnostní setkání všech lídrů komunity BnB v budišovské restauraci Na Konírně, kteří se aktivně zapojovali a zapojují do komunitní práce v Budišově nad Budišovkou. Tohoto setkání se účastnilo 14 zástupců komunity. Účelem setkání bylo zhodnocení dosavadní komunitní práce, návrhy na další období a také v neposlední řadě rozdělení rolí pro nadcházející období komunitní práce. Byla zvolena Rada pro věci jednání se zastupiteli města a jinými institucemi. Nejvíce probíraným tématem na tomto setkání bylo téma prostory komunitního centra, kde by bylo možno realizovat různé komunitní akce a tím podporovat děti a mládež ve zdravém a smysluplném využití volného času, k nácvikům dovedností, které by mohly využít pro svůj budoucí život a dalších aktivit.

2020

Vzhledem k vypuknutí pandemie COVID-19 a státním bezpečnostním opatřením jsme byli nuceni omezit některé komunitní aktivity. Z tohoto důvodu jsme se zaměřili na individuální podporu členů komunity, a to za dodržování bezpečnostních hygienických opatření. Snažili jsme se především reagovat na aktuální potřeby komunity, které spočívaly zejména v pomoci se zorientovat v distanční výuce (předávali jsme tak získané informace z workshopu „Jak na distanční výuku“, který pořádala ZŠ Budišov nad Budišovkou) a předávání informací ohledně onemocnění COVID-19 (jak chránit

sebe i druhé před onemocněním, co dělat v případě nakažení apod.)

Nicméně se nám podařilo usku-
tečnit v měsíci srpnu „Ukončení
prázdnin“, na jejíž realizaci se po-
dílela komunita BnB ve spolupráci
s neformální ženskou skupinou
MANUSHE pod záštitou Slovo 21,
z.s. Na začátku akce děti obdržely
kartičky s úkoly, za jejichž splnění
získaly patřičné odměny. Následně
si děti mohly opéct burta, dát kobli-
hu či džus. Akci doprovázel hudební
doprovod pastorů z Bohumína, kte-
rý spontánně zorganizoval dětskou
pěveckou soutěž Doremi. Na akci
dorazila i ředitelka místní ZŠ Budi-
šov nad Budišovkou, která dětem
popřála úspěšný start do nového
školního roku. Akce se těšila hojně
účasti.

Rovněž jsme za těchto pandemických
podmínek s komunitou uspořádali Mi-
kuláše, a to netradičně online formou.
Děti měly za úkol doma namalovat či
vyrobít cokoli ve spojitosti s Vánoci
a následně fotografii obrázku či výrob-
ku zaslat komunitním pracovníkům.
Děti, které se zúčastnily, byly odmě-
něny mikulášskou nadílkou. Následně
proběhla soutěž o nejhezčí obrázky
a výtvary zúčastněných, které hodnotili
zaměstnanci Centra inkluze.

2021

Vzhledem k trvání situace související
s pandemií COVID-19 a státním bez-
pečnostním opatřením jsme byli nuceni
v tomto sledovaném období zrušit či
pozměnit plánované komunitní aktivity.



Vzhledem k situaci jsme byli nuceni
zrušit pořádání oslav Mezinárodního
dne Romů ve dnech 6. - 9. 4., zacho-
vána byla pouze online přednáška pro
širokou veřejnost s tématem „Přehled
dějin Romů“, která se konala 7. 4. v do-
poledních hodinách. Také jsme jednali
se starostou města o vyvěšení romské
vlajky na radnici dne 8. 4., které bylo
schváleno starostou města, bohužel
na poslední chvíli své rozhodnutí změ-
nil s vyjádřením, že město nevyvěšuje
žádnou vlajku a návrh neprošel radou.

Se zástupci komunity jsme dne 28. 5.
navštívili organizaci Vzájemné soužití
v Ostravě, kde jsme společně pracovali
na tématu komunitní akce s vládním
opatřením.

Ve dnech 18. - 19. 6. se uskutečnil ko-
munitní výjezd členů jádrové skupiny

do Brna. Komunita v Brně navštívila komunitní centrum Savore Džene, kde měli možnost poznat členy místní komunity, sdílet spolu zkušenosti v rámci komunitní práce a vzájemně se motivovat k dalším komunitním činnostem. Rovněž komunita navštívila Muzeum romské kultury.

V červenci se sešli lídři komunity, aby společně pracovali na realizaci akce „Hravé odpoledne pro rodiče s dětmi“, které se uskutečnilo 31. 7. na Kluzáku. Na této akci se formou participace podíleli lídři komunity, kdy sami tuto akci uspořádali a technicky zabezpečili. Akce měla velký úspěch. Akce se zúčastnilo cca 100 lidí včetně dětí, na akci také dorazili občané majoroty.

Dne 21. 7. se na Kluzáku konalo odpoledne pro rodiče s dětmi, pořádané Agenturou pro sociální začleňování společně s CI, probírali se témata vzdělání: vazby rodiče x škola x děti x výuka x přístup.

Se zástupci komunity jsme dne 30. 7. navštívili organizaci Vzájemné soužití v Ostravě, kde jsme společně pracovali na tématu komunitní kuchařky, která se dostává do finální podoby.

Dne 17. 9. se uskutečnilo slavnostní zasazení „Stromu vzájemného porozumění“, kterým místní obyvatelé oficiálně zahájili budování

komunitní zahrady na bývalém kluzišti. Místní komunita spatřuje v budování komunitní zahrady příležitost ke zlepšení současných vztahů obyvatel města a navázání spolupráce s majoritou.

Dne 25. 10. se komunitní pracovníci zúčastnili platformy – Zvyšování profesionality a podpora síťování proromských a romských NNO, kterou pořádala organizace Eurotopia.cz, o.p.s.

Dne 30. 10. uspořádali lídři komunity Halloween, a to bez podpory komunitních pracovníků a finanční pomoci Centra inkluze, o.p.s. Akce se těšila hojně účastní, děti i dospělí nejprve absolvovali stezku odvahy a následně si mohli opéct párek.

Ve dne 13. 11. jsme v rámci vzdělávání v komunitní práci společně s lídry navštívili organizaci Bonanza. V organizaci jsme se seznámili s jejím chodem a projekty, které organizace realizuje. Všem zúčastněným se tato vzdělávací akce moc líbila,



načerpali nové zkušenosti, které by rádi zúročili v další realizaci komunitní práce v Budišově nad Budišovkou.

Dne 9. 12. se komunitní pracovníci zúčastnili online školení, které pořádalo Vzájemné soužití. Předmětem školení byla práce v evaluačním systému na komunitní práci EVKA.

Dne 17. 12. se uskutečnilo poslední setkání jádrové skupiny v rámci projektu „Most k porozumění“, které bylo spojené s rozsvícením vánočního stromku na Kluzáku. Setkání se zúčastnili i ostatní členové komunity, kteří se na realizaci komunitní práce v minulosti aktivně podíleli. Na schůzce došlo k celkovému zhodnocení komunitní práce, a to od počátku realizace až do současnosti. Komunitní pracovníci následně členům představili navazující projekt na komunitní práci – Cesta k porozumění. Všichni přítomní se shodli, že klíčové aktivity v rámci nového projektu jsou velmi zajímavé a těší se na jejich realizaci.

2022

Centrum inkluze zahájilo v lednu realizaci dvouletého projektu Cesta k porozumění, který navazuje na již realizovaný OPZ projekt Most k porozumění, v rámci kterého byla v Budišově nad Budišovkou realizována komunitní práce. Díky projektu Most k porozumění se nám podařilo v Budišově nad Budišovkou zaktivizovat místní romskou komunitu, která je v současnosti schopna formulovat své potřeby a cíle a následně na nich společnými silami pracovat. Společně s tzv. jádrovou skupinou, sku-

pinou lídrů komunity, jsme zrealizovali nespočet komunitních aktivit.

Na základě aktuálních potřeb komunity se uskutečnily celkem 2 komunitní akce. Konkrétně dne 28. 3. se děti z Budišova nad Budišovkou zúčastnily fotbalového zápasu v Moravském Berouně, který uspořádala místní komunita. Akce byla obohacená i o taneční vystoupení dětského tanečního souboru z Moravského Berouna. Celý fotbalový zápas se nesl v přátelském duchu a všichni zúčastnění si jej užili.

Dne 16. 4. se uskutečnil komunitní výlet do Minizoo v Kružberku, kdy komunita nejprve jela autobusem z Budišova nad Budišovkou do Kružberku a následně se vydala na pěší trasu dlouhou zhruba tři kilometry, která vedla do Minizoo. V Minizoo se nachází velbloudi, kozy, ovce, lamy a mnoho dalších zvířat. Všem zúčastněným se výlet moc líbil, užili si spolu strávený čas a první pěkné počasí.

V březnu byla přijata nová pracovnice na pozici komunitního pracovníka. Tato pracovnice je Romka, místní komunitu velmi dobře zná, od počátku realizace komunitní práce v Budišově nad Budišovkou se zúčastňovala téměř všech komunitních aktivit a aktivně se zapojovala do dění v komunitě.

Ve dnech 5. – 8. 4. se uskutečnila první edukativní a osvětová akce. Jednalo se o vůbec první oslavy Mezinárodního dne Romů v Budišově nad Budišovkou. Komunitní pracovníci ve spolupráci s členy jádrové skupiny připravili k této příležitosti velmi bohatý, inspirativní

a vzdělávací program nejen pro Romy, ale pro širokou veřejnost. Akce se těšila velmi hojně účastí a měla pozitivní ohlasy nejen u romské komunity.

V sobotu 2. července se v Budišově nad Budišovkou konala akce Hurá prázdniny. Akci uspořádali aktivní členové místní komunity. Odpoledne si užily především děti, pro které byl připraven program plný soutěží. Po absolvování soutěžních disciplín dostaly od organizátorů balíčky s odměnami, ale také buřty, které si pak opekly na ohni. Došlo i na taneční vystoupení místního dětského souboru a diskotéku, kterou si užily nejen děti.

Ve dnech 14. až 15. 7. se uskutečnil v Rekreačním středisku Zálesí první vzdělávací pobyt pro lídry komunit z Budišova nad Budišovkou, Brna, Ostravy a Opavy. Během vzdělávání došlo k vzájemnému seznámení účastníků, sdílení zkušeností z realizace komunitní práce a komunitních aktivit, k vzájemnému inspirování a motivování. Na vzdělávacím pobytu došlo rovněž k ustanovení romské platformy, která se skládá z členů komunit z výše uvedených měst.

Příklad dobré praxe

Díky několikaleté realizaci komunitní práce v Budišově nad Budišovkou se místní romská komunita stává postupně aktivnější, kompetentnější a samostatnější. Což dokazuje i skutečnost, že komunita bez pomoci komunitních pracovníků a finanční podpory Centra inkluze sama naplánovala a zrealizovala dne 30. 10. 2021 Halloween pro širokou veřejnost. Na realizaci akce si komunita zajistila fi-

nanční prostředky z jiných dostupných zdrojů, vyrobili si strašidelné kostýmy, vytvořili plakát, zajistili občerstvení apod. Akce se těšila hojně účastí, jak z řad komunity, tak majority. Děti i dospělí nejprve absolvovali strašidelnou stezku odvahy a následně si mohli opéct párek.

Jako komunitní pracovníci jsme se po ukončení akce setkali s pozitivní zpětnou vazbou i od členů majority, což považujeme za obrovský úspěch. Tato akce nám potvrdila, že komunitní práce má opravdu smysl.

Spolupracujeme:

- Městský úřad Budišov n. Budišovkou (starosta, místostarosta)
- Městská policie Budišov n. Budišovkou
- Asistenti prevence kriminality Budišov n. Budišovkou
- Domovníci města Budišov n. Budišovkou
- ZŠ Budišov n. Budišovkou
- SVČ Budišov n. Budišovkou ředitel organizace, zástupce ředitele organizace
- Metodické centrum komunitní práce
- Nadace Via
- Agentura pro sociální začleňování
- Vzájemné soužití o.p.s.
- IQ Roma servis, z.s.
- EUROTOPIA.CZ, o.p.s.
- Domov Letokruhy, příspěvková organizace
- Muzeum romské kultury
- JARO22, z. ú.
- Nadace Patron dětí

Ecce Homo



Spolek Ecce Homo Šternberk byl založen v roce 1996 za účelem podpory zdravotně postižených osob a jejich integrace do společnosti. V průběhu let se začal zaměřovat i na rodiny ze znevýhodněného prostředí a v roce 2006 si registroval sociální služby, kde již byla cílová skupina zahrnující i vyloučené lokality. Působnost organizace je celokrajská, práce ve vyloučených lokalitách se zaměřuje na Moravský Beroun a Šternberk. Právě Moravský Beroun se v roce 2008 rozhodl podporovat práci s romským obyvatelstvem a tehdejší starosta prostřednictvím komunitního plánování oslovil Ecce Homo s možností aktivity v Moravském Berouně začít rozvíjet. V září 2008 bylo založeno Centrum pro rodinu, děti a mládež a hned od počátku do jeho působení byli zapojeni aktivně sami Romové a to nejen na pozici koordinátorů volnočasových aktivit, ale i např. pracovníků v sociálních službách. V roce 2008 bylo ve městě až 10% obyvatel romského původu, a tak komunitní práce nabrala rychlých obrátek. Na aktivitách sociální práce i aktivitách volnočasových se podíleli rodi-



če, mládež i romští pracovníci přímo ze spolku. Dnes již v Moravském Berouně není komunita takto rozsáhlá, ale za to můžeme sledovat generaci, která jako malé děti přišly do Centra a dnes jsou to komunitní pracovníci, asistenti prevence a rodiče. Vedou své potomky, sousedství i veřejnost k aktivnímu přístupu k životu.

Časová osa

Září 2008 – založení Centra pro rodinu, děti a mládež za podpory města, kraje i Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, sídlili jsme naproti základní škole do r. 2012.

V Centru se poskytoval prostor pro sociální práci, volnočasové aktivity a setkávání aktivních občanů z komunity.

2010 – společně s Univerzitou Palackého jsme natočili s dětmi malý film o dějinách Romů, který byl pak slavnostně promítán za účasti představitelů komunity, města i Evropského parlamentu¹.

2012 – dalším úspěchem bylo nejen stěhování Centra do prostor nezávislých na škole, ale i to, že jsme pomohli zrušit „Zvláštní“ školu v Moravském Berouně, tak aby děti měly větší šanci na kvalitní vzdělávání.

V této akci nám pomohla nejen jedna z učitelek, ale ČŠI, policie a v neposlední řadě i rodiče dětí, které pro ty chtěli lepší budoucnost².

V průběhu let se Centrum rozšířilo i na NZDM (2015 - 2019), bohužel kvůli politickým změnám nedošlo ani k výstavbě nových prostor pro nás, Komunitní centrum, ani k rekonstrukci objektů pro sociální bydlení.

2019 – zajištěny nové prostory a malé finance pro Komunitní klub (OPZ) + vznik Doučovacího klubu (OPVVV).

2021 – partnerství s organizací Eurotopia a rozvoj komunitní práce i klubu, kde pracují vyškolené kolegyně přímo z komunity.

2022 – převedení komunitní práce na „novou generaci“ aktivních členů komunity.

V rámci komunitní práce využíváme následujících metod:

- a) Posilování sebedůvěry (rozvoj talentů).
- b) Posilování dovedností (školení, kurzy, besedy).
- c) Posilování sebeorganizační kapacity komunity (aktivity si organizují členové komunity sami).
- d) Setkávání jádrové skupiny (pravidelné schůzky a projednávání potřeb).

Do roku 2019 byla spolupráce s městským úřadem vždy na vysoké úrovni, bohužel po volbách se všechny nastavené projekty zrušily a nepomohla ani výrazná podpora Agentury pro sociální začleňování (působí souběžně s námi od roku 2008).

Podstata dobré praxe, je, že za (letos) 14 let vidíte její přínos a dnes tehdejší děti žijí „standardním“ způsobem

1 <https://www.youtube.com/watch?v=fzgyTKlNJFE>
<https://www.youtube.com/watch?v=PzOsEzIU6VI>

2 <http://www.romea.cz/cz/zpravy/pane-rediteli-muzete-mi-pujcit-v-moravskem-beroune-dovedli-do-krajnosti-cesky-model-jmenem-zvlastni-skola>

života. To znamená rodina, děti, práce, slušné bydlení a chuť pracovat pro komunitu a dávat šanci zase dětem novým.

Oslovení veřejnosti probíhá v terénu – pozvánky, letáky či přes vývěsky, nástěnky a informační centrum města. Samozřejmě i přes sociální sítě.

Pokud zaktivizujeme členy komunity, udržitelnost se projeví za dlouho dobu, ale v tom je ten smysl. Co se týče přenositelnosti na jiné území, to je o tom, to vyzkoušet. Třeba u nás je podle mě i důležitá stálost těch aktivit. Že jsme nemuseli přerušovat činnost. Dokážeme se změnit podle potřeb komunity (někdy je potřeba předškolní klub, někdy aktivity pro mládež...). Nestabilita financí a neukotvenost v systému MPSV je ovšem jedno z rizik celorepublikových.

Jediné, co mě napadá ke komunitní práci je „Má to smysl“. Ale asi i z toho důvodu, že já osobně jsem v té lokalitě těch 14 let a vidím, jak je komunitní práce (ale ne osamocená, v systému s dalšími) důležitá.

V roce 2008 začal Centrum navštěvovat pětiletý klučina s velkýma očima, v roce 2010 nastupuje do standardní základní školy a již v té době je jemu a kamarádovi přidělen asistent pedagoga – nikdo jiný než sociální pracovník Centra, takže se dobře znají



i s rodiči. Propojení sociální služby, předškolního klubu, komunitní práce a školy se začíná měnit v systém práce, který v budoucnu budeme znát i pod pojmem včasné péče.

V Centru i ve škole začínají působit členy komunity na pozici asistentů pedagoga, komunitních pracovníků i pracovníků v soc. službách.

Klučina má štěstí v prarodičích, u kterých bydlí. I když sami zcela bez vzdělání a neumějící číst a psát, tak ho denně motivují k doučování a spolupracují se školou. Dostává se na učiliště. Bohužel dědeček umírá a mládežník místo doděláné školy odchází pracovat a později se dostává na úřad práce.

Jeho cesta v Centru však nekončí. Komunitní pracovník má informace o projektu, kde získá základní vzhled na podporu pracovního trhu i tréninkové místo. Půl roku tak může pracovat za pomoci dotace od zaměstnavatele. Což se i stane.

A nyní již pracuje bez dotace u velkého zaměstnavatele, bydlí v hezkém bytě a stále podporuje babičku.

Dětská skupina

V lokalitě Moravského Berouna provozujeme ve spolupráci s městem od roku 2017 službu péče o děti. Nejprve jako mikrojesle, nyní jako dětskou skupinu. Pobyt ve skupince

rodiče neplatí a tak ji mohou využívat skutečně všichni. Dětem umožňujeme být v malém kolektivu maximálně šesti dětí a rodiče se tak mohou dříve vrátit do práce. Péče o nejmenší doplňuje naše další aktivity.

Zaměstnanost

Další dílkem do komunitní skládačky v Moravském Berouně jsou projekty podporující zvyšování zaměstnatelnosti členů komunity. V minulých letech jsme jim nabídli semináře, které je připravovali na pracovní pohovory, psychologickou podporu, základní počítačovou gramotnost, rekvalifikace a podporované zaměstnávání.



Hope House



Břidličná je město ležící v okrese Bruntál, východně od Rýmařova. V Břidličné je základní škola pro první i druhý stupeň. Dále MŠ pro děti od 3 - 6 let. Žije zde přibližně 3 000 obyvatel.

Zařízení Hope House v Břidličné vzniklo v roce 2014. Zájem o zařízení byl především z řad místních dětí, které do té doby neměly v dané lokalitě příliš mnoho možností, kde by kvalitně a bezpečně trávily svůj volný čas.

Posláním Hope House aneb wo co go:

- jsme pro každého od 6 do 26 let, kdo přijde za námi a má zájem tady strávit čas
- do klubu můžeš přijít sám nebo s kamarádem, můžeš u nás být, jak dlouho chceš, pohrát si, posedět, je to jen na Tobě!
- u nás můžeš najít radu, podporu a pomoc, pokud máš krizi, depku, řešíš věci kolem sebe anebo si jen tak popovídat
- našim cílem není otravovat nebo prudit, jde nám o tebe, o to, aby tvůj život byl smysluplný a bezpečný

NZDM Hope House se snaží poskytnout pomoc a podporu pro zdravý rozvoj dětí, mládeže a mladých lidí, kteří se ocitají nebo mohou ocitnout v obtížné životní situaci, jsou ohroženi negativními dopady společnosti, mají

špatné rodinné zázemí, problémy s prospěchem, agrese, šikana a další nepříznivé životní situace, s kterými se děti a dospívající v současné době potýkají. Hope House poskytuje právě těmto dětem podnětné a bezpečné místo, kde se mohou scházet a svěřit se se svými problémy, které je tíží. Pro pracovníky je nejdůležitější navázání kontaktu a následně získání si jejich důvěry. Někdy je to obtížné, jedná se o nesmírně důležitý aspekt pro práci s klientem. Spolupráce je pak přínosná a v některých případech nezbytná.

Pro obyvatelé města Břidličná se brzy ustálilo označení klubu „Hopík“. Jeho návštěvnost se postupně zvyšovala, děti i mládež našla útočiště, kde mohou najít podporu, pomoci, nacházet odpovědi na svoje problémy. Denní návštěvnost je 15-25 uživatelů. V době prázdnin je jak ještě o něco větší.

Co všechno Hope House (dům naděje) nabízí?

- smysluplné a podnětné prostředí pro trávení volného času,
- pomoc při neúspěchů školních povinností (individuální/skupinové),
- preventivní programy, besedy,
- komunitní kruhy,
- letní příměstské tábory,

- cesta pohádkovým lesem,
- Halloween, drakiáda,
- Mikuláš,
- dílna, tvoření, pracovní činnosti,
- a jiné aktivity, kde získávají nové schopnosti a dovednosti.

Organizace Hope House se zapojila do projektu města Břidličná. Pomoc osobám bez přístřeší. V rámci poskytování sociálních služeb, jsme chtěli přispět (pomoc) při řešení situace s bezdomovectvím na území města Břidličná.



Ve městě Břidličná bylo 7 osob bez domova. Tyto osoby bydlely různě v leších, ve starém železničním vagóně, v zahradních chatách a opuštěných neobyvatelných domech. Naším úkolem bylo tyto osoby vyhledat, nabídnout pomoc, domluvit se na společných cílech, aktivizovat a znovu začlenit do společnosti.

Je třeba si uvědomit, že bezdomovectví je komplexní problematika a nejde pouze o bydlení. Za jejich životní a sociální situací bývá nejčastěji alkoholismus, drogová závislost, exekuce, nezaměstnanost, psychická onemocnění a další patologie v jejich chování. Toto vyžaduje komplexní a hlavně dlouhodobý přístup. Začlenit do společnosti a docílit změny se nám podařilo u dvou klientů. Toto číslo se může zdát malé,

ale za tak krátkou dobu je to úspěšné, když bereme v potaz, v jakém stavu jsme tyto klienty zachytili.

Organizace Hope House v roce 2019 rozšířila svoje služby na území města Rýmařov o terénní služby.

Cílovou skupinou jsou děti a mladí dospělí mezi 6 a 26 let. Organizace z počátku zmapovala situaci a potřebnost služby ve městě Rýmařov. Na základě zjištění a potřebnosti se terénní programy rozšířily a svoje služby poskytují i lidem bez domova, etnickým menšinám, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, azylanty a uprchlíky.

Snahou terénních programů je předejít sociálnímu vyloučení osob, které jsou ohroženy krizovou sociální situací, životní návyky, způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodněném prostředí a ohrožením práv. Cílem terénní služby je pomáhat osobám zvládat jejich nepříznivé sociální situace, které samy nezvládají. Poskytnutá pomoc musí vždy respektovat lidskou důstojnost a aktiv-

ně působit na klienty s cílem zabránit, zmírnit či odstranit jejich sociální exkluzi, segregaci, snažíme se je motivovat k aktivizaci vlastních sil.

Terénní programy v Rýmařově měly velmi rychlý a slibný začátek svého působení. Po zahájení činnosti, v září 2019, byla navázána aktivní spolupráce se základní školou, základní uměleckou školou, gymnáziem, středním zemědělským učilištěm i internátním zařízením.

Nadějně se rozvíjela myšlenka založení pouličního divadla. Žáci a studenti byli zapojeni do úklidu veřejných prostor, podařilo se propojit činnost s Městským divadlem Rýmařov, kdy za organizační pomoc bylo studentům umožněno účastnit se zdarma vybraných představení a koncertů.

Díky partnerské spolupráci s místní firmou na výrobu turistických upomínkových předmětů, byly realizovány nálepky s QR kódem, na které byla umístěna audio nahrávka s textem vysvětlujícím činnost a prospěšnost terénních programů pro občany města.

Děti a mladí dospělí byli srozumitelnou formou informováni, co dělat v případě potřeby, jak pomoci kamarádovi, který si sám o pomoc říct nedokáže. Tyto nálepky byly distribuovány mezi dětmi mimo jiné také za pomoci policie České republiky. Do povědomí místních obyvatel byly také pomoci místního zpravodaje informování o poskytování nové služby.

Uživatelé se mohou formou komunikace na sociálních sítích na pracovníky

terénních služeb obracet s nejrůznějšími potřebami. Velmi často se touto formou řeší témata, jako:

- finanční nejistota, obavy o budoucnost,
- psychické potíže, existenční problémy,
- poskytování základního sociálního poradenství,
- doprovod a komunikace s úřady.

Uživatelé služby reagovali na tuto možnost velmi pozitivně, postupně jsme získali větší důvěru a otevřenost ze strany mladých lidí mluvit o svých problémech.

Pracovníci se také pravidelně účastní komunitního plánování a podílejí se na akcích místního sociálního odboru. V současné době našich služeb využívá 75 uživatelů. Lze předpokládat, že počet uživatelů této služby se může několikanásobně zvýšit z důvodů sociální nejistoty a krize, v které se nacházíme.

Potravinová pomoc

Organizace Hope House spolupracuje s Potravinovou bankou Olomouc, kde využila nabídku a od roku 2021 v pravidelných intervalech poskytuje potraviny občanům z Břidličné a okolí – města Rýmařov.

Nejvíce podporovanou skupinou v rámci tohoto projektu jsou rodiny s dětmi, matky samoživitelky. Navýšil se počet potřebných seniorů a v neposlední řadě jsou příjemci potravinové pomoci lidé bez domova. Jedná se o skupinu osob s nízkým finančním příjmem, nebo se jedná o osoby mimo

systém, které jsou na hranici nebo až za hranicí chudoby.

Zkušenost s potravinovou pomocí lze tedy jen doporučit, jako příklad dobré praxe, neboť skutečně otevírá dveře do rodin a ke klientům, kam se pracovníci jinak poměrně komplikovaně dostávají a setkávají se zde s prvotní silnou nedůvěrou a nízkou ochotou ke spolupráci.

Pomoc Ukrajinským uprchlíkům.

Město Rýmařov se snažilo zajistit a koordinovat nejnutnější pomoc ukrajinským občanům, kteří utíkali před válkou. Organizace Hope House se zapojila a ve spolupráci s městem poskytovala těmto ukrajinským občanům potravinovou pomoc. Podíleli jsme se na pomoc rodinám z Ukrajiny a to především adaptovat se na cizím území, poskytovali jsme pomoc s úředními záležitostmi, zapojili a přispěli jsme ke hledání ubytovacích prostor. Zapojili jsme se do sbírky a poskytovali jsme rovněž základní oblečení. Našich služeb na území města Rýmařov využívá v současné době 21 ukrajinských občanů.



Sociální pracovník a jeho profese

To, že sociální služby bývají na okraji platových ohodnocení, není třeba rozebírat. Dále udržet stabilní tým spokojených pracovníků je výzva pro každého ředitele sociálních služeb, bývá to často těžká disciplína. Důvodem je výše zmíněné platové ohodnocení pracovníku v této profesi. Je rovněž pravdou, že tuto profesi nemůže vykonávat člověk, pokud nemá pro tu práci dostatečný cit lásky, lásku k sobě a ke všem lidem, vyšší úroveň empatii, trpělivost, spolu s rozumem a svobodnou vůlí, je lidskost, ze které pramení pak morálka člověka. Tuto práci je nemožné vykonávat bez toho, aby byl schopen adekvátního sociálního citění. V poslední řadě je na místě profesionalita, odbornost a sebereflexe.

Velmi pozitivní a prospěšné je setkávání s kolegy jiných organizací. Ať už hovoříme o kulatých stolech, školeních, seminářích, workshopech, či konferencích. Je příjemné sdílet své poznatky s pracovníky z jiných měst a lokalit. Přínosem těchto setkání pracovníci získávají nové informace, zkušenosti, inspirované a mnohdy si uvědomí, co dělají jiní a co mohou změnit ony samy ve své práci či organizaci.



Jsme místní spolek Přátelé Lipiny, z.s., který vznikl na místě dřívějšího působení komunitních pracovníků ve Frýdku-Místku, v sociálně vyloučené lokalitě ulice Míru a okolí. Spolek se zabývá zejména volnočasovými aktivitami pro děti a mládež z lokality, dále zlepšením životního prostředí v lokalitě, a to zejména pořádáním úklidových akcí sousedního Lipinského lesa, komunitní akce a sázení květin, bylin a ovoce na předzahrádce na ulici Míru.

V létě roku 2018 byl spolek založen a jeho oficiální aktivity se týkaly údržby lesa zejména úklidem a vznik první aktivity pro děti – fotbal. V dalším roce se k tomu přidal tanec a ná-

sledně se tahounem volnočasových aktivit stal fotbal, kde se podařilo začlenit některé místní děti do fotbalového klubu Janovic. Vznikl také zárodek dnes úspěšného kroužku pro děti – rukodělné aktivity, kde se pravidelně setkáváme a s dětmi tvoříme – náramky, pleteme, malujeme na papír, sklo, textil, atd.

Naše aktivity nejsou ryze takové, jaké vyžaduje komunitní práce, protože zde přímo nemáme komunitního pracovníka. Čili jádrová skupina, ze které vznikl spolek, pořádá aktivity zejména pro děti, případně dospělé, a k těmto aktivitám přistupujeme komunitně. Snažíme se o zapojení obyvatel, snažíme se získat jejich názor,

vnášíme do lokality informace k řešení témat (možný vznik retardéru, úpravy dětského hřiště a další.)

Spolupráce s dalšími subjekty probíhá plynule, dle potřeby oslovujeme organizace, úřad apod. Máme navázány kontakty, jak s odbory magistrátu města, tak s vlastníky okolních pozemků, továrny, s donátory, pronajímateli prostor, organizátory sportovních utkání, apod. Jsme malý spolek a pracujeme hlavně pro dané území, čili zapojujeme veřejnost okrajově. Zejména do spolupráce při zkvalitňování životního prostředí. Nicméně ohlasy moc velké nejsou, jde prostě o SVL.

Udržitelnost reálná je, je však zapotřebí aktivně hledat aktivní obyvatele i mimo jádrovou skupinu. Do jiného místa je praxe určitě přenositelná a aplikovatelná.

To jediné, co nám kromě peněz chybí, je vlastní prostor, kde bychom mohli aktivity podnikat.



Naše inovace do budoucnosti je něco jako NZDM, ale asi ne jako sociální služba. Prostě pravidelné aktivity pro děti, které se budou moci někde setkávat. Prozatím musíme využívat příležitostného vypůjčeného prostor.

Řekla bych, že příklad dobré praxe je už jen reálná existence našeho spolku, který byl vytvořen z jádrové skupiny obyvatel a v pozměněné podobě stále pokračuje ve své činnosti.



Jsme volnočasový dětský spolek nacházející se v Multifunkčním centru Sušanka. Je pro nás důležité, aby děti vyrůstaly ve zdravém prostředí plném lásky, přátelství a správně nastavených hodnot.

Pomáháme dětem rozvíjet kreativitu a poskytujeme jim bezpečný prostor pro hraní a zábavu. O děti se starají tety, které jsou jim oporou a pomáhají jim s řešením problémů.

O děti ve Velké náruči se staráme jako o své vlastní. Snažíme se jim poskytnout prostor pro hraní a seberealizaci, pořádat rozmanité akce a vytvářet příjemné a bezpečné zázemí.

Cílová skupina jsou děti od 6 do 15 let různé národnosti.

Jednou měsíčně pořádáme workshop pro dospělé.

Tento spolek se vyvíjel několik let. Při rodinných aktivitách.

Rok 2015 – pořádání společných aktivit, výletů.

Rok 2018 – vznikl spolek Velká náruč.

Rok 2019 – vystupování při rozsvícení vánočního stromečku, účinkování v ČT a Těšínském divadle Český Těšín.

Rok 2020–2021 otevření odpolední družiny, vystoupení po celé ČR a v domovech pro seniory.

Rok 2022 – organizování příměstských táborů a pobytových soustře-

dění. Zvýšení poptávky po našich divadelních a tanečních vystoupení.

Spolupráce s dalšími subjekty

Obec Horní Suchá – finanční podpora, místostarosta – hudební doprovod dopoledním programem, zajištění zvukové aparatury.

Moravskoslezský kraj – finanční podpora.

Církev bratrská – pomoc s odpoledním programem pro děti a dospělé, organizování workshopů pro dospělé. Na soustředění organizačně vypomáhají s programem pro děti.

Organizace Eurotopia.cz, o.p.s. Opava – organizuje školení na různá témata, např. pomoc dítěti v nouzi, řešení návykové závislosti.

Instituce Rodeza – organizují workshopy pro děti a dospělé z pěstounských rodin a sponzorským dárky.

Spolupracovnice – pomáhají zajišťovat prostory, doprovod na výlety a procházky.

Rodiče – pomáhají s doprovodem na různé vystoupení, chodí na workshopy.

V praxi se nám daří navazovat dobře spolupráci s rodiči, jinými organizacemi, dobrovolníky a jinými doučovateli. Dobrou praxi vidíme v našem lidském přístupu a v otevřené komunikaci k dětem i k rodičům.

Závěr

V projektu byly realizovány aktivity zaměřené na management projektu, vznik platformy a spolupráce s romskými a romskými organizacemi, vzdělávací aktivity, díky kterým došlo ke zvyšování profesionalizace těchto organizací.

Podařilo se nám zrealizovat 8 osmi-hodinových platform, 8 vzdělávacích aktivit zaměřené na PR organizace, práce s motivací a aktivizace v sociální a komunitní práci, komunikace konfliktů, strategické plánování, emoční inteligenci a posílení sociální inteligence, základní právní pojmy, workshopy, sdílení dobré praxe, multidisciplinární spolupráci, profesionalizaci účastníků, propojení partnerů i mimo projekt. Podařilo se nám poskytnout odbornou kvalifikaci jednotlivým členům platformy a profesionalizovat tak jejich praxi.

Účastníci si navzájem pomáhali s tvorbou webových stránek, log organizací, s personálními záležitostmi, předávali si informace vedoucí k založení nového spolku, vzájemně se navštěvovali mezi lokalitami, např. k oslavám Mezinárodního dne Romů. Mezi partnery projektu tak vzniklo přátelské,

neformální propojení, které probíhá i po skončení projektu nebo v návaznosti na projektech nových. Po celou dobu projektu měli partneři k dispozici garanta Mgr. Petru Večerkovou, ředitelku organizace EUROTOPIA.CZ, o. p. s., která s jednotlivými účastníky vedla individuální konzultace, dle jejich potřeb. Témata se zaměřovala na zdroje financování služeb, založení nových služeb či spolků, registrace, poskytování podpory a motivace k rozvoji komunitní práce.

Poděkování patří všem, kteří byli součástí tohoto projektu, zejména komunitním pracovníkům, členům jednotlivých organizací, kolegům z oboru, odborným garantům projektu, manažerce projektu, ředitelce organizace EUROTOPIA.CZ, o. p. s. a donorovi za poskytnutí finančních zdrojů.

Bez obětavosti, pomoci, vlastního nasazení a vzájemné spolupráce by nebylo možné aktivity projektu zrealizovat.



**PŘÁTELÉ
LIPINY**



